

GAZETA PORANNA.

W A R S Z A W A .

Piątek dnia 30 Kwietnia 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygo-
dnik literacki w Warszawie razem z Gaz. Poranną przy
której wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez ro-
znoszenia. Kantor Główny przy ul. Trębackiej Nr. 639.

Najjaśniejszy CESARZ i KRÓL Jmć, Pan nasz miłościwy, raczył najlaskawiej oznajmić JO. Xięciu Warszawskiemu Namiestnikowi Król., że na dniu 16 (28) b. m. (to jest onegdaj), odbytym został Obrzęd zaślubin J. C. W. CESARZEWICZA Następcy Tronu, z J. C. W. Wielką Xiężniczką MARYĄ Hesko-Darmsztadzką. (Ta wiadomość doszła telegrafem z Petersburga do Warszawy w ciągu 2ch godzin.)

Urząd Muż. M. Warszawy wezwał JW. i W. Obywateli M. Warszawy, aby po należytość przypadającą im za czekanie i przyprowadzenie ich koni w roku zeszłym w pomoc poczcie pod pojazdy NN. PAŃSTWA dostarczone, zgłosili się jak najspieszniej, a najdalej za dni 6, a to dla uniknienia trudności z opóźnienia wyniknąć mogącej, do kasy dochodów skarbowych miasta Warszawy.

Wirtuoz Hauser po dwumiesięcznym pobycie, wczoraj opuścił Warszawę; w przejeździe przez Radom i Lublin, ma zamiar w tych miastach dać koncert.

Skład Nut muzycznych Fr. Spiess i Spółki przy ulicy Senat. Nro 460, odebrał pocztą nowe Kompozycje Wodnickiego Rapsodie fantastique, na pianoforte, zł. 3; oraz Artot fantazja na skrzypce wraz z towarzyszeniem fortepianu, złp. 8.

LONDYN 20 kwietnia. — *Morning Chronicle* następnie opisuje wiadomość o oddaleniu Reszdy-baszy i zmianie osób najwyższe w porcie urzędu sprawujących. Tak więc stara

szkoła w osobach starego Tahira i młodego Saïda, przez zmarłego sułtana, dla braku zdolności odsuniętych, znowu jest przywróconą. Mianowanie młodego Saïda, chełpliwego zucha, ministrem handlu, niezapewnia bez wątpienia trwałości zmianom tego wydziału. Lecz nowy gabinet, jakkolwiek członkowie jego zdają się wstecznie postępować pod względem wewnętrznej polityki, skłonniejszym jak Reszyd się okazuje do przychylności dla Mehmeda Alego i do uregulowania zawieranych z nim układów.

Dnia 15. b. m. na zgromadzeniu przeciwników prawa zbożowego w Manchester ułożono wiele prawu temu przeciwnych postanowień.

Wydano rozkaz do wojsk stojących w Irlandyi, aby na przyszłość przy przeprowadzaniu więźniów najstarsi i najmocniejsi żołnierze przednią i tylną linią formowali, aby tym sposobem niedopuszczyć żadnego z cywilnemi osobami związku. Przybywszy na miejsce przeznaczenia, przeprowadzający żołnierze tak mają być uszykowani aby silnie bronić mogli od natłoku ciekawego pospólstwa. *Times* utrzymuje, że niespokojności w Irlandyi są skutkiem postępowania jej lorda namiestnika Margrabiego Normanby. Aby zapewnić sobie przychylność stronnictwa, które go przy rządzie zatrzymać chciało, korzystając z przywileju królewskiego, kazał on otworzyć więzienia i puścił na wolność wszystkich wątpliwych winowajców.

Najnowsze wiadomości z Lizbony z d. 12 b. m. donoszą, że były prezes rady ministrów, baron da Ribeira de Sabroza, septembrysta, zmarł nagle dnia 7. b. m. w dobrach swoich w Tras os Montes. Portugalski poseł w Rzymie miał odebrać polecenie, nakłonienia Don Miguela obietnicą 14000 funt. sterl. rocznego dochodu, do zrzeczenia się wszelkich roszczeń do korony portugalskiej.

Lord Palmerston przyjmie dziś deputacyą kupców londyńskich, którzy mają mu złożyć zażalenia swoje na traktat kapitana Elliota z władzami chińskimi. Komodor Napier przybywszy w sobotę do Liverpool został uroczystość przyjęty. Wieczorem miał udział w uczcie danej na 700 osób w przepysznie urządzonej sali tamtejszego Amfiteatru.

Rytownik medalu, który kupcy wiodący handel z Egiptem oskarżać mają Mehmedowi Alemu, bierze wzór z portretu przywiezionego przez Sir Mojżesza Montefiore. Basza przedstawiony jest nie w zawoju lecz w kołpaku. Na stronie odwrotnej wystawione są allegorycznie najważniejsze wypadki jego życia. Nie wszystkim zapewne wiadomo, pisze Sun, że Lord Brougham dawniej darował baszy 100 tomów naukowych dzieł, które Mehmed natychmiast na arabski język przełożyć kazał i szkołom egipskim porozsyłał. Niedawno przysłał basza panu Galloway, ojcu zmarłego w służbie jego beja tego nazwiska, jeden exemplarz powyższego przekładu. Nim nastąpiła interwencya sprzymierzonych mocarstw, miał zamiar basza wybudować obserwatorium na brzegu Nilu, które miało zostawać pod zawiadywaniem królewsko-angielskiego towarzystwa.

I dziś jeszcze nie słychać o parostatk *Prezydent*, ale gazeta narodowa z Filadelfii d. 29 marca donosi, że w 46 dniach przybył tam z Liverpoolu okręt *Tomas* pod kapitanem Cope; spotkał on wielki parostatek, któremu wiatr nadał północno-wschodni bieg. Przypuszczają że to jest *Prezydent*, który płynął w kierunku Fajal. Parostatek *Baltimore* przy-

były do Havre przywozi wiadomości z Nowego Yorku po dzień 2 b. m. które donoszą że generał Harisson był nieco chory. Jak słychać przed wyzdrowieniem jego, żadne zgromadzenie gabinetowe w celu zmian urzędników tamtejszych, miejsca nie miało. Co do sporu granicznego czytamy w jednej Nowyorkskiej gazecie: »Prezes kommissy prawodawczej w Mainie przedłożył tamtejszej izbie reprezentantów dokładny obraz kwestyi granicznej, w którym nie ma mowy o środkach w tej chwili przedsiębranych; postanowiono zdać się na rząd związkowy, celem obmyślenia środków uniknienia wkroczeń nieprzyjacielskich, i aby nie podobnego nie nastąpiło sporny punkt postawić na stopie wojennej.«

Margrabia Landsdowne prezes rady tajnej, cierpiął przez kilka tygodni podagrę, teraz już wyjeżdża.

W tych dniach oficer dawniejszej angielskiej legii, który walczył w Hiszpanii pod członkiem parlamentu Sir de Lacy Evans złożył mu w darze srebrne naczynie. — W odpowiedzi swojej generał życzył oficerowi tryumfu sprawy, o którą walczyli.

Ubogie gminy West-Pennard, które niedawno oskarżały Królowej wielki sér, otrzymały wsparcia 200 funt. ster.

PARYZ 20 kwietnia. — Głoszono, że kamień węgielny warowni w Charenton, z wielkimi uroczystościami założony będzie. Wczoraj jednak odbyło się to jak najciszej. O godzinie 2 udał się Król w towarzystwie intendent listy cywilnej, generałów Rumigny i Haudebot oraz panów Caillet i Fontaine do Fontainebleau. W Alfort zatrzymał się Król dla zwiedzenia Charenton, gdzie rozpoczęto już podziemne roboty. Generałowie Dode de la Brunnerie i Vaillant przyjmowali Króla, który złożył kamień węgielny i ruszył w dalszą drogę ku Fontainebleau. Król rozdał 1000 fr. między robotników. Mówią, że uroczystości zapowiadane wstrzymano z obawy niespokojnych poruszeń ze strony przeciwnych ob-

warowaniu mieszkańców Paryża i jego obwodu. Liczbę żołnierzy i innych osób pracujących około obwarowania podają na przeszło 20.000. Najusilniej pracują około oddzielnych twierdz. Kommissya wywłaszczenia udała się wczoraj na górę Valérien dla oszacowania gruntu potrzebnego na tamtejszą warownię. — Dotąd roboty odbywały się tylko na gruncie rządowym. Od jutra na punkcie tym pracować będzie przeszło 2000 ludzi. Wczoraj także rozpoczęto pracować nad redutą królewskiego parku w Neuilly. W Alfort oprócz innych robotników pracuje także kompanija inżynierska. — W st. Denys wszystko przygotowano aby rozpocząć dzieło podwójnej korony. Jutro wojsko zajmie obóz St. Denys.

Kommissya rozpoznawająca nadzwyczajne kredyty, przez izbę deputowanych wyznaczona, przyjęła jednogodnie wniosek ministra spraw wewnętrznych, na mocy którego, wychodzący hiszpańscy z d. 1 m. czerwca wsparcie od rządu pobierać zaprzestaną. Jak wiadomo rząd hiszpański, przed niejakim czasem, ogłosił amnestya, z której wolno korzystać karlistowskim wychodźcom. Jest ich jeszcze we Francyi do 8,000.

Dom Rotschildów miał upraszać rządu o pozwolenie urządzenia kolei żelaznej aż do belgijskiej granicy. Słychać, że między innemi postanowiono przez rok nie wypuszczać żadnych akcyj, aby tym sposobem zostawić ministrowi skarbu, możność czynienia zabiegów o nową wielką pożyczkę.

Pani Necker de Saussure autorka dwakroć przez francuzką akademię uwienionego dzieła p. t. *O postępującem wychowaniu*, zmarła w Genewie.

Na giełdzie dzisiejszej renta ciągle wznosiła, przez cały dzień wiele jej żądano, jednak od niejakiego czasu 3 procentowa więcej jak 5 procentowa w górę idzie.

BRUKSELLA 20 kwietnia.—Książę Joinville wyjechał stąd do Ostendy skąd odpłynie do Cherbourg, dla objęcia tam dowództwa nad fregatą *belle Poule*, która udaje się na wody Terre Neuve, i tam w celu wspierania handlu i ry-

bołówstwa francuzkiego, krążyć będzie.—Król i Królowa, jutro wyjeżdżają do Paryża.—Książę i księżna Lejningen przybyli tu wracając z Londynu.

STOCKHOLM 16 kwietnia. Dziennik *Dagligt Allehanda* donosi, że Król przez święta wielkanocne był chory i nie zupełnie jeszcze wyzdrowiał.

STUTTGART 20 kwietnia. J. Król. Wysokość Następcy tronu, wyjechał do Berlina dla pobierania tam nauk akademickich.

MADRYT 13 kwietnia. Opozycya nie chce dozwolić gabinetowi zasługi zachowania w tajemnicy kwestyi rejencynej. Członkowie gabinetu postanowili wprawdzie przed niejakim czasem, przedłożyć wkrótce izbom to ważne pytanie; lecz opozycya do dłuższej przymusiła ich zwłoki. W izbie deputowanych niektórzy członkowie wnosili, aby wezwano rząd do rychłego przedstawienia kortexom kwestyi rejencynej—co też większością 80 głosów przeciw 44 izba uczynić zamierzyła. W tym razie pan Olozaga z przyjaciółmi pozostał przy mniejszości. Niektórzy stąd wnoszą, że unitaryści przy głosowaniu o kandydatach do rejencyi temuż ulegną losowi.

Od granic tureckich 9 kwietnia. Do strącenia Reszyda baszy przyczyniło się liczne stronnictwo przychylnych Mehmedowi Alemu. Głównie do niego należą Sułtanka Valida, wielka część pięknych mieszkanek haremu, i następca Reszyda, Rifaat bey, który nie dawno odprawił poselstwo do Aleksandryi i od tego czasu nabrał wysokiego wyobrażenia o Vice Królu.

ROZMAITOŚCI

Nazwiska krajów. Następujące kraje otrzymały nazwisko od Fenicyan, największego w dawnym świecie narodu handlowego. Nazwiska te oznaczają w języku fenickim jakąśbądź charakterystyczność: *Europa* znaczy kraj biały, ponieważ mieszkańcy jej są bielsi od Azjatów i Afrykanów. *Azya* znaczy między albo

w środku, ponieważ ówczesni jeografowie mieścili ją pomiędzy Europą i Afryką. *Afryka* znaczy kraj zboża lub kłosów, ponieważ sławną była z wielkiej ilości rodzącego się w niej zboża. *Syberya* znaczy pragnący lub suchy. *Hiszpania* znaczy kraj królików, które w tak wielkiej liczbie tam się znajdowały, że mieszkańcy prosili raz Cesarza Augusta, ażeby na wyćpienie ich wysłał armią. *Italia* (Włochy) znaczy kraj smołowy, bo wiele dostarczał smoły. *Gallia* znaczy żółtowołosy, ponieważ mieszkańcy mieli złoto-płowe włosy. *Kaledonia* znaczy wysoka góra, i była górzystą prowincją w Szkocyi. *Hibernia* jest ostateczne mieszkanie, bo Fenicyanie nie podróżowali dalej na zachód. *Britania* znaczy kraj cynowy, gdyż znajdowali tam wiele cyny i ołowiu. Grecy nazywano ten kraj *Albion*, co w języku fenickim znaczy albo wysokie albo białe góry. *Korsyka* znaczy miejsce łasami zaroste a *Sardynia* znaczy stopę, która ziemię równa.

— P. Allicy, urzędnik Magistratu w departamencie de l'Ardeche, lubownik gry w szachy, zajmował się w wolnych godzinach od lat prawie 30 wyszukianiem wszelkich dzieł o tej szlachetnej grze, i zgromadził uwagi godny i jedyny w swoim rodzaju zbiór, który wraz z swemi w tym przedmiocie rękopisami przeznaczył dla biblioteki publicznej; nadto postanowił drukiem ogłosić rozumowany wykaz wszystkich tych dzieł szachowych pod tytułem: «Bibliographie sur le jeu des échecs, ou recueil complet analytique et raisonné de tous les ouvrages qui ont paru dans tous les pays sur le jeu des échecs.» Ta bibliografia zawiera: 1) Dokładne wyszczególnienie tytułów 312 drukowanych oryginalnych dzieł w językach: łacińskim, hiszpańskim, włoskim, francuzkim, niemieckim, angielskim, rossyjskim i polskim, i 112 dzieł tłumaczonych. 2) Treść wszystkich ważniejszych z tych 424 pism, które autor, wyjąwszy czterdzieści, sam widział i z nich użytkował. P. Allicy podaje różne wydania, tłumaczenia, liczbę stronic, przyozdobienia i t. d. tych książek tak dokła-

dnie, że czytelnik zupełnie się z takowemi obeznac może.

G. C.

WIERSZ NA CZĘŚĆ GUTTENBERGA. *)

Na wielką ucztę, światła i wesela,
Na wielką ucztę czci narodów mnogich,
Według słów świętych Pana Zbawiciela,
Przyjmcie do stołu waszego ubogich.

A gdzie szczęśliwych narodów ofiary,
I wzniosłe pieśni i bogate dary
Na ołtarz leją wielkiemu mężowi;
I my położym w milczeniu w grosz wdowi.

C h ó r.

Ciebie, Guttenhergu, ciebie!
Czci naród głosy lackiemii:
Bóg stworzył światło na niebie,
Tyś rozsiał światło po ziemi!

NOWE NUTY.

Marsz żałobny z powodu złożenia zwłok ś. p. Cesarza Napoleona w domu Inwalidów, w Paryżu, skomponowany i ułożony z orkiestry na piano forte przez I Gregoir, wyszedł w składzie muzyki Ig Klukowskiego z 1.— Tenże skład odebrał znaczny transport dzieł muzycznych, najnowsze kompozycye Thalberga, Henzelta, Liszta, Herza, Kalkbrenera, Bergmüllera, Hüntena, i innych, najnowsze opery tak do śpiewu jako też do grania.

*) Przypominamy Szanownym Czytelnikom, wzniosłą poezję ku wspomnieniu Guttenberga umieszczoną w Nrze 10 Piśmiennictwa Krajowego na str. 159. Przytoczony tu wierszyk napisany był do Mogunckiego zeszłorocznego album Guttenberga, przed uroczystością na cześć tego Słowianina, wynalazcy druku, opisaną przez naszego Korrespondenta w Nrze 42 oddziału drugiego Piśm. Kraj.

TEATR NOWY ROZMAITOŚCI. — Dziś komedya, w 1 akcie, z francuzkiego p. Scribe, tłumaczona pod tytułem: *Estella* czyli *Ojciec i Córka*; — komedya: *Nieutuleni w żalu*.